Buurthuis ‘Ons Pandje’

Maatschappelijk welzijn voor jongeren



Anne Steenbakkers
Barbera Voskuil
Rob Gilsing

Kennisnetwerk Jeugd Haaglanden

MEION
MENS IN ONTWIKKELING

DE HAAGSE HOGESCHOOL

Juni 2024
© 2024 De Haagse Hogeschool

De Haagse Hogeschool
Johanna Westerdijkplein 75
2521 EH Den Haag
www.dehaagsehogeschool.nl
www.kennisnetwerkjeugdhaaglanden.nl

Auteurs
Anne Steenbakkers
Barbera Voskuil
Rob Gilsing

In samenwerking met
Stichting MEION
Studenten Pedagogiek van De Haagse Hogeschool

Uitgever
De Haagse Hogeschool

Foto omslag
Shutterstock

Vormgeving
Gabriëlle Thijsen

ISBN: 9789083447407

Inhoud

Samenvatting **4**

1 Aanleiding **5**

Welzijnswerk 6

Het competentiemodel 7

Onderzoeksvraag 7

2 Het onderzoek **9**

3 Resultaten **11**

Wie zijn de buurthuis jongens 12

Vrije tijd 12

Sociale vaardigheden 12

Zelfstandigheid 13

Begeleiding 15

4 Discussie **16**

Beperkingen van het onderzoek 18

Conclusie 18

Aanbevelingen 19

Literatuur **20**

Bijlage A: Interviewleidraad **21**

Samenvatting

Stichting MEION (Mens in Ontwikkeling) is een welzijnsorganisatie in de gemeente Den Haag die zich richt op het geven van optimale ontwikkelingskansen aan jeugdigen. Dit doen ze onder andere in buurthuis 'Ons Pandje', waar jongeren samenkomen en activiteiten kunnen doen. Om de ondersteuning verder te verbeteren, heeft De Haagse Hogeschool onderzoek gedaan naar hoe jongeren de ondersteuning beleven. De onderzoeksvraag die daarbij centraal stond was: In welke mate draagt het aanbod van het buurthuis van Stichting MEION bij aan het vergroten van de competentiebeleving van jongeren?

Om deze vraag te beantwoorden interviewden tweedejaarsstudenten Pedagogiek van De Haagse Hogeschool negentien jongens die in het buurthuis komen. Ze vroegen hen naar hun betrokkenheid bij het buurthuis, naar de verschillende competentiedomeinen[1] en wat het buurthuis kon verbeteren. De studenten transcribeerden de interviews en de onderzoekers analyseerden deze vervolgens kwalitatief.

Bevindingen

De bijdrage van het buurthuis aan de competentiebeleving gaat op een drietal onderwerpen goed. Ten eerste op het gebied van de sociale vaardigheden en relaties met vrienden en familie. Het belang van goede banden met de familie en het vormen van hechte vriendschappen wordt benadrukt. Daarbij leren jongens vaardigheden om deze relaties ook te onderhouden.

Ten tweede draagt het buurthuis bij aan de zelfstandigheid en goede toekomst van de jongens. Er is veel aandacht voor het belang van onderwijs en werk en van op het goede pad blijven (geen middelen gebruiken en niet in aanraking komen met de politie). Daarnaast leren jongens praktische zelfstandigheidsvaardigheden, zoals schoonmaken, koken en dingen regelen bij de overheid. Twee belangrijke begeleidingsbronnen hierbij zijn de huiswerkbegeleiding en het contact met de wijkagent.

Het derde aspect dat een positieve bijdrage levert aan de competentiebeleving van jongeren is dat het buurthuis een plek is om te ontspannen en hun vrije tijd door te brengen. Het fungeert als een tweede thuis, waar ze in een huiselijke setting activiteiten ondernemen en tijd met elkaar doorbrengen.

Op een drie onderwerpen kan de begeleiding van het buurthuis versterkt worden. Ten eerste is er nu weinig aandacht voor relaties en intimiteit. Dit is een gemiste kans, omdat de jongens op deze leeftijd hun eerste ervaringen met relaties en intimitiet opdoen en daarbij ook risicogedrag kunnen vertonen. Ten tweede verdient de sociale veiligheid in het buurthuis meer aandacht. Een aantal jongens voelde zich onveilig in het buurthuis, omdat er gescholden en gepest werd. Ten slotte kan de begeleiding op het gebied van het meerderjarig worden verder versterkt worden. Ondanks de al aanwezige ondersteuning, roept deze overgang bij jongeren spanning en onzekerheid op.

Conclusie

We concluderen dat het buurthuis volgens de jongens een belangrijke bijdrage levert aan hun competentiebeleving. Daarbij zijn de jongerenwerkers de spin in het web, maar ook het contact met de wijkagent, de huiswerkbegeleiding, het contact tussen jongeren onderling en de workshops dragen hieraan bij. In het rapport doen we enkele aanbevelingen om de begeleiding verder te verbeteren.

[1] Dit zijn: Positie ten opzichte van ouders, Onderwijs of werk, Vrije Tijd, Eigen woonsituatie, Autoriteiten en instanties, Gezondheid en uiterlijk, Intimiteit en seksualiteit, Sociale media en internet, en Cultuurverschillen.

1 Aanleiding



Veilig opgroeien, kansen krijgen en jezelf ontwikkelen is niet voor alle jeugdigen in Den Haag vanzelfsprekend, zo stelde de gemeente Den Haag in haar beleidsplan over professioneel welzijnswerk uit 2021. De stad kent namelijk relatief veel gezinnen in kwetsbare omstandigheden. In vergelijking met het gemiddelde van Nederland ontvangen Haagse jongeren meer jeugdhulp en is het schoolverzuim hoger. Daarnaast zijn er in Den Haag meer volwassenen laaggeletterd, zitten er meer huishoudens in de bijstand en hebben meer huishoudens problematische schulden (zie tabel 1).

Jeugdigen die opgroeien in een gezin met een zeer laag inkomen en met ouders met een laag opleidingsniveau hebben een verhoogd risico op sociale uitsluiting en hebben minder ontwikkelmogelijkheden (Gemeente Den Haag, 2021). Daarnaast kunnen jeugdigen deze achterstandspositie ervaren als een gebrek aan vertrouwen in henzelf en hun toekomst. Ze kunnen het gevoel hebben dat de maatschappij wantrouwend is tegenover wie ze zijn en wat ze kunnen bereiken. Dit kan leiden tot vervreemding of antisociaal gedrag aanwakkeren (Sieckelinck, 2022).

Welzijnswerk

Het professioneel welzijnswerk in Den Haag vervult met het jongerenwerk een belangrijke rol in het vergroten van kansen en ontwikkelingsmogelijkheden voor deze jeugdigen, zo stelt de gemeente Den Haag in haar beleidsnota. Jongerenwerkers zijn actief op plekken waar jongeren (samen)komen zoals online, op straat, op school, in winkelcentra en jongerencentra (Sonneveld, 2022). Jongerenwerkers fungeren als rolmodel, behartigen indien nodig belangen van jeugdigen en bieden individuele ondersteuning aan jeugdigen. Bij dit laatste kan gedachten worden aan hulp bij het vinden van toekomstperspectieven, het ontdekken van talenten, het opbouwen van sociale netwerken en het aanpakken van persoonlijke en sociale problemen (Valkestijn et al., 2015).

Tegelijkertijd werken ze steeds nauwer samen met verschillende instanties om maatschappelijke betrokkenheid te versterken en de sociale veiligheid in de wijk te bevorderen. Door actief betrokken te zijn bij gemeentelijke beleidsplannen, zoals het informeren van jeugdigen over de gevaren van criminaliteit en drugsgebruik en het vergroten van de betrokkenheid van jeugdigen om actief deel te nemen aan het verbeteren van hun leefomgeving, dragen jongerenwerkers bij aan het vergroten van het vertrouwen van deze jeugdigen in zichzelf en hun toekomst (Sieckelinck, 2022). Deze betrokkenheid omvat onder andere activiteiten zoals vrijwilligerswerk, buurtprojecten of betrokkenheid bij lokale initiatieven die jongeren uitvoeren voor hun wijk. Deze inspanningen bevorderen niet alleen de persoonlijke ontwikkeling van de jongeren, maar versterken ook de sociale cohesie in de wijk (Valkestijn et al., 2015). Zo blijkt uit longitudinaal vragenlijstonderzoek onder 1.597 jeugdigen van 10 tot 24 jaar in kwetsbare omstandigheden dat deelname aan jongerenwerk onder andere resulteert in een toename van maatschappelijke participatie, een grotere mate van eigen verantwoordelijkheid en een versterkt gebruik van hun eigen mogelijkheden (Sonneveld, Metz & Manders, 2019).

Stichting MEION (Mens in Ontwikkeling) is een welzijnsorganisatie in de gemeente Den Haag die zich onder andere richt op het geven van optimale kansen aan jeugdigen. Zij pakken sociale, financiële, lichamelijke en psychische belemmeringen aan zodat jeugdigen ruimte ervaren om aandacht te geven aan school en aan een toekomst. Dit doen zijn middels verschillende activiteiten, zoals straatcoaches, ambulant jongerenwerk en activiteiten in twee buurthuizen. De professionals van MEION werken daarbij samen met scholen, politie, ondernemers en andere hulpverleners.

Tabel 1

Kwetsbare omstandigheden van gezinnen in Den Haag versus Nederland

	Den Haag	Nederland
Jongeren met jeugdhulp	11,4%	10,9%
Schoolverzuim leerplichtige jongeren	3,3%	2,4%
Laaggeletterdheid onder volwassenen vanaf 16 jaar	24%	12%
Huishoudens in de bijstand	8,5%	4,8%
Huishoudens met problematische schulden	13,5%	7,9%
Overgenomen van Vereniging van Nederlandse Gemeenten (z.d.) en CINOP Advies et al. (z.d.) in oktober 2023		

Stichting MEION is sinds de coronapandemie actief in Den Haag en wil graag leren in welke mate hun aanbod bijdraagt aan de kansen en ontwikkeling van jeugdigen. Hierbij willen zij zich richten op de jeugdigen die gebruik maken van het aanbod in het buurthuis 'Ons Pandje', waar verschillende activiteiten worden georganiseerd, zoals de meidenavond, huiswerkbegeleiding en cursussen zoals tekenen, koken en fotograferen. Stichting MEION heeft ons gevraagd om onderzoek te doen naar de mate waarin hun aanbod in buurthuis 'Ons Pandje' bijdraagt aan de kansen en ontwikkeling van de jeugdigen die er komen. Hiermee willen ze de aansluiting met de doelgroep verbeteren en de kwaliteit van hun dienstverlening verbeteren.

Het competentiemodel

Om de kansen en ontwikkeling van de jeugdigen te onderzoeken gebruiken we het competentiemodel als theoretisch kader. Dit is een veelgebruikt model waarbij problemen van jongeren in een ontwikkelingsperspectief worden geplaatst. Voor elke levensfase zijn er bepaalde ontwikkelingstaken die een kind dient te volbrengen om zich goed te ontwikkelen. Een persoon is competent wanneer die over voldoende vaardigheden beschikt om de ontwikkelingstaken uit te voeren. Risicofactoren kunnen deze taken bemoeilijken, terwijl beschermende factoren ondersteuning bieden. Risico- en beschermende factoren kunnen zowel in de persoon (bijv. intelligentie) als in de omgeving (bijv. wijk waarin je woont) zitten. Meestal zijn beschermende factoren bij afwezigheid een risicofactor en andersom (zie figuur 1, Spanjaard & Slot, 2015).
De jongeren in het buurthuis variëren qua leeftijd, maar de meest jongeren zijn tussen 12 en 23 jaar. In tabel 2 is een schematisch overzicht gegeven van de ontwikkelingstaken die behoren bij de leeftijdsgroepen 12-17 en 18-23 (Spanjaard & Slot, 2015). Daarbij valt op dat veel dezelfde thematiek speelt, maar dat er bij de oudere leeftijdsgroep logischerwijs een hogere mate van competentie wordt verwacht.

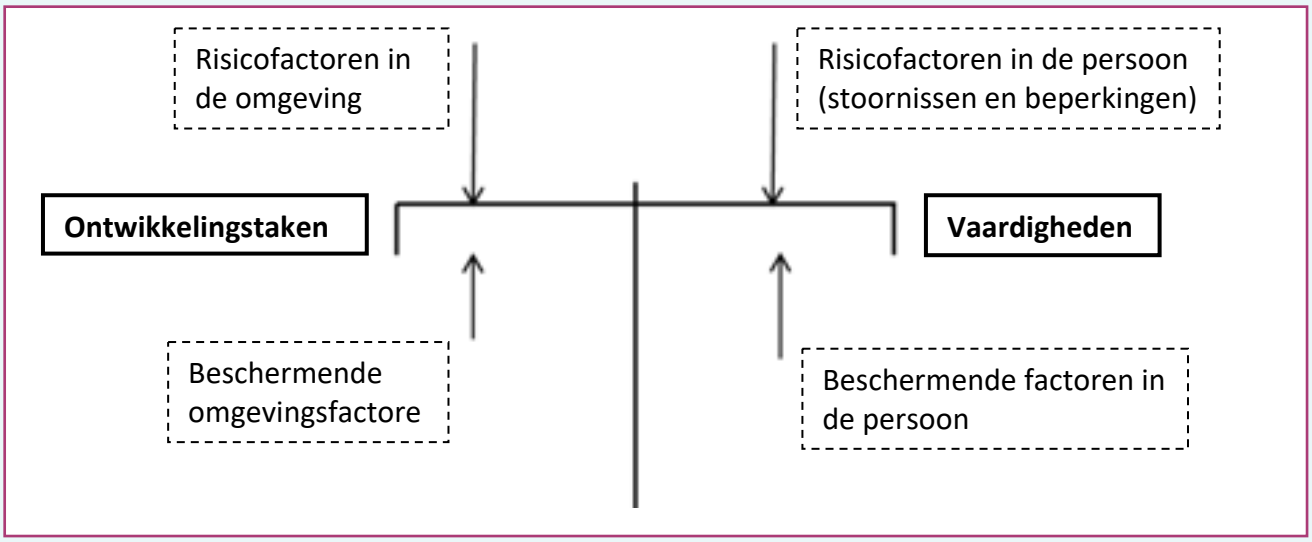
Onderzoeksvraag

In dit onderzoek gaan we niet vaststellen hoe competent een jongere precies is. Wel vragen we aan de jongeren hoe competent ze zich voelen en wat volgens hen de bijdrage van het buurthuis hieraan is. Met deze ervaringskennis over hun competentiebeleving kan stichting MEION het aanbod waar nodig aanpassen en jongeren nog beter begeleiden naar een goede toekomst. De onderzoeksvraag die daarom centraal staat in dit onderzoek is: In welke mate draagt het aanbod van het buurthuis van Stichting MEION bij aan het vergroten van de competentiebeleving van jongeren?
Hierbij hebben wij drie deelvragen geformuleerd:

1. Van welk aanbod van stichting MEION maken de jongeren gebruik?
2. Hoe tevreden zijn jongeren over dit aanbod?
3. In welke bijdrage heeft het aanbod van stichting MEION aan het vergroten van de competentiebeleving van jongeren?

Figuur 1

Schematische weergave van het competentiemodel (Slot & Spanjaard, 2015)



Tabel 2

Ontwikkelingstaken van jongeren

Ontwikkelingstaak	12 – 17 jaar	18 – 23 jaar	Voorbeelden van vaardigheden
Positie ten opzichte van ouders	Minder afhankelijk ouders en bepalen eigen plaats in familie.	Vanuit zelfstandigheid contact met ouders en familie opnieuw vormgeven.	Onderhandelen met ouders bij meningsverschillen.
Onderwijs of werk	Kennis en vaardigheden opdoen en keuze voor toekomstig werk.	Opleiding afronden, baan vinden, omgaan met collega's en je meerdere.	Langere tijd achter elkaar met hetzelfde werk bezig zijn.
Vrije tijd	Zinvol doorbrengen vrije tijd.	Zinvol doorbrengen vrije tijd.	Met een spel door kunnen gaan, ook als je op verlies staat.
Eigen woonsituatie	Zorgdragen eigen kamer en spullen.	Zoeken van en zorgdragen voor woonplek, zorgen voor financiële middelen.	Afwassen en afdrogen
Autoriteiten en instanties	Accepteren dat instanties en personen boven je staan, binnen regels opkomen voor eigen belang.	De weg weten en voor jezelf opkomen bij instanties en regels waar je als minderjarige mee te maken krijgt.	Ingewikkelde papieren (belasting, werk, verzekeringen e.d.) kunnen invullen of weten bij wie je hulp kunt vragen.
Gezondheid en uiterlijk	Goede voeding en lichamelijke conditie, uiterlijk waar je je prettig bij voelt, inschatten en vermijden van risico's.	Goede voeding en lichamelijke conditie, en inschatten en vermijden van risico's.	Oog hebben voor de kwaliteit van je eten en drinken.
Sociale contacten	Contacten leggen en onderhouden, vriendschapen en vertrouwen geven en nemen.	Contacten opbouwen en onderhouden, duurzame vriendschappen aangaan.	Uitdrukking geven aan je eigen gevoel.
Intimiteit en seksualiteit	Seksualiteit identiteit, ontdekken wat mogelijkheden, wensen en grenzen zijn bij jezelf en anderen.	Aangaan en ervaring opdoen met (duurzame) relaties.	Weten wat je zelf wel en niet prettig vindt.
Sociale media en internet	Informatie vinden, delen en wegen, onderscheid virtuele en reële werkelijkheid, gevaren onderkennen.	n.v.t.	Weten hoe je kan achterhalen of informatie betrouwbaar is.
Bij cultuurverschillen	Normen van verschillende culturen kennen en inschatten wat in welke context passend is.	n.v.t.	Verschillen tussen jou en een ander bespreekbaar maken.

Schematisch overgenomen van Spanjaard en Slot (2015) en aangevuld met vaardigheden uit de Competentielijst (PI-research, 2006).

2 Het onderzoek



Om de onderzoeksvraag te beantwoorden interviewden tweedejaarsstudenten Pedagogiek van De Haagse Hogeschool jongeren die in het buurthuis komen. Studenten gingen op verschillende avonden naar het buurthuis om de dan aanwezige jongeren te vragen voor deelname aan het onderzoek. Er is om pragmatische redenen gekozen om alleen jongens te includeren in het onderzoek die op de dinsdag tot en met zaterdag in het buurthuis komen. Op de maandagavond is het meidenavond[2]. Het aanbod voor deze meiden is echter anders dan voor de jongens. Bovendien zijn zij allemaal jonger dan zestien, wat extra werk zou opleveren voor de jongerenwerkers, omdat zij dan vaker toestemming van ouders moeten regelen. In totaal zijn negentien jongens geïnterviewd. Zij stemden schriftelijk in met deelname en ook de ouders van de jongens die jonger dan 16 waren stemden schriftelijk in met deelname door hun kinderen.

Elk interview begon met enkele algemene vragen over de jongens en hun betrokkenheid bij het buurthuis. Dit waren vragen als 'Hoe vaak ga je naar Ons Pandje?' en 'Aan welke activiteiten doe je mee?'. Vervolgens is per ontwikkelingstaak gevraagd hoe het op dat moment met de jongens gaat en hoe ze de begeleiding van het buurthuis op dit gebied ervaren. Een voorbeeld is: 'Wat leer je bij Ons Pandje op het gebied van relaties met jouw familieleden?'.

Als afsluiting stelden de studenten enkele overkoepelende vragen over het pandje en de toekomst van de jongens, zoals 'Welke tips heb jij voor Ons Pandje?'. Zie bijlage A voor de gehele interviewleidraad. De interviews zijn afgenomen in december 2023 en duurden tussen de 10 en 30 minuten. Alle interviews vonden plaats in het buurthuis.

Studenten namen de interviews op en transcribeerden deze. Vervolgens analyseerden wij, de onderzoekers, deze transcripten kwalitatief met behulp van reflectieve thematische analyse (Braun & Clarke, 2019). Eerst hingen wij per ontwikkelingstaak open codes aan de antwoorden van de jongeren. Een code bestaat uit een tot enkele woorden, die een samenvatting geven van een onderdeel van het transcript. Dit onderdeel bestond uit een aantal woorden tot enkele zinnen, waarin de jongere één gedachte rondom de ontwikkelingstaak of de begeleiding van het buurthuis verwoorde. Vervolgens namen wij binnen de ontwikkelingstaken open codes waar mogelijk samen als zij eenzelfde gedachte omvatten. Vervolgens lieten wij ontwikkelingstaken los en groepeerden de open codes in vijf hoofdthema's: wie zijn de buurthuisjongens, vrije tijd, sociale vaardigheden, zelfstandigheid en begeleiding. Deze vijf thema's beschrijven wij in de resultaten. Dit geeft een overkoepelend beeld van de competentiebeleving van de jongens en de rol van het buurthuis hierbij.



[2] Ondertussen is de meidenavond verplaatst naar een ander pand en is ook op maandag het buurthuis open voor jongens.

3 Resultaten



Wie zijn de buurthuis jongens

De jongens zijn gemiddeld 16,6 jaar oud (range 13-21 jaar). Zij wonen alle 19 bij hun ouders of verzorgers in de buurt van het buurthuis. De meeste komen via andere jongens voor het eerst in het buurthuis terecht. De geïnterviewde jongens zijn trouwe bezoekers van het buurthuis: ze komen meerdere dagen per week en zijn over het algemeen heel tevreden over het buurthuis. Naast dat ze tijd doorbrengen in het buurthuis, gaan ze allemaal naar school, volgen een opleiding of hebben werk. Dertien van hen combineren school/opleiding en werk.

Vrije tijd

Het buurthuis is een belangrijke plek waar de jongens hun vrije tijd doorbrengen. Het voelt voor hen als een tweede thuis, waar ze met elkaar leuke dingen kunnen doen. Voetballen is de meest populaire activiteit, maar daarnaast wordt er ook gepingpongd, FIFA/playstation gespeeld en muziek gemaakt. Ook zijn de jongens enthousiast over de grotere activiteiten die het buurthuis organiseert, zoals de bioscoop, karten, bezoek aan Walibi en zwemmen.

"Ik vind het leuk hier en ik ken <jongerenwerker>. Die heb ik ook leren kennen, hij is best wel een aardige gozer. En gewoon, we doen leuke activiteiten zoals we gaan naar bioscoop."

De jongens zijn heel tevreden over de activiteiten die georganiseerd worden door het buurthuis. Ze geven aan dat het goed is dat ze in het buurthuis zijn en niet te veel op straat hangen. Dit is ook voor hun ouders een prettig idee. Daarnaast kunnen ze het met zowel de jongerenwerker als de andere jongens over hun dag hebben. Als tips geven de jongens een aantal verschillende activiteiten aan die ze (vaker) willen doen, namelijk: boksen, zaalvoetballen, tafelvoetbal en een rapstudio. En nog een belangrijke tip voor de jongerenwerkers:

"Op tijd komen. Jongerenwerkers moeten wel op tijd komen. Dan staan we hierzo in de kou."

Naast het buurthuis vullen de jongens hun vrije tijd in met voetballen, gamen, buiten zijn en afspreken met vrienden. Een aantal jongens vindt het fijn dat er bij het buurthuis tips gegeven worden over activiteiten die ze in hun vrije tijd kunnen doen. Dit zou volgens sommigen nog wat vaker besproken kunnen worden. De meeste jongens zijn echter tevreden met hoe de jongerenwerkers nu omgaan met het onderwerp 'vrije tijd'.

Sociale vaardigheden

In het buurthuis vergroten de jongens hun sociale vaardigheden door de omgang met elkaar en met de jongerenwerkers. Daarbij is er veel aandacht voor de morele ontwikkeling in het sociale domein: hoe gaan we met elkaar om en hoe ook vooral niet? Aanvullend is er ook aandacht voor de (sociale) vaardigheden op sociale media.

Op het gebied van vriendschappen leren ze in het buurthuis hoe ze vriendschappen kunnen onderhouden door dingen met elkaar te ondernemen, te communiceren en elkaar te observeren. Ze bespreken dit ook met de jongerenwerkers. Er is daarnaast sprake van sociale controle: jongens spreken elkaar aan op hun gedrag. De vaardigheden die ze in het buurthuis leren nemen ze vervolgens ook mee naar huis, school en andere situaties. Daarentegen besteden jongerenwerkers weinig tot geen aandacht aan intieme relaties. Dit lijkt een taboe onderwerp onder de jongens.

"Geven en nemen. Je leert gewoon als je kijkt naar andere vriendschappen hoe het werkt. Bijvoorbeeld naar andere jongens hun relatie tussen elkaar die worden dan gewoon sterk. Dus dan neem ik dat bijvoorbeeld ook over."

Naast specifieke vaardigheden leren jongens in het buurthuis om een respectvolle houding te hebben. Zo is respect het kernwoord als het gaat om de relaties met hun familie. Ze leren in het buurthuis om respectvol met hun ouders en familie om te gaan, door bijvoorbeeld voor hen klaar te staan en de telefoon op te nemen als ze bellen. Daarnaast leren ze ook andere culturen en geloven te respecteren. In het buurthuis komen jongens met verschillende achtergronden. Door de omgang met elkaar leren ze over elkaars cultuur, geloof en gebruiken.

"Soms als we hier gewoon zitten samen, dan geeft jongerenbegeleider ons soms zeg maar een preek. En dan vertelt hij vaak dat je altijd de band met je ouders sterk moet houden, dat dat een van de belangrijkste dingen is. En ook de band met je broertjes en zussen."

Op het morele vlak is er binnen het buurthuis veel aandacht voor wat wel en niet mag in de omgang met elkaar. Zo mag er niet worden gepest, gevochten en ruzie worden gemaakt. Daarnaast adviseren jongerenwerkers de jongens om niet te veel op straat te hangen, met verkeerde vrienden om te gaan of te laat thuis te komen. Ook wordt intimiteit met een eventuele partner volgens enkele jongens afgeraden. Ten slotte is er ook aandacht voor de sociale veiligheid online, zoals ook daar niet schelden en pesten, maar ook anderen

niet ‘exposen’, het gevaar van oplichters en de keerzijde van het delen van persoonlijke informatie. Ondanks de aandacht voor de sociale normen binnen het buurthuis, ervaren een aantal jongens er sociale onveiligheid:

“Sinds de dag dat ik hier kom, wordt er alleen maar gescholden. En ik scheld niet. Ik kom hier binnen en de jongerenwerker beschermd mij dat ik niet wordt uitgescholden.”

De jongens zijn over het algemeen tevreden over hun vriendschappen en de relaties met hun ouders en familie. Als er toch problemen zijn, kunnen ze bij de jongerenwerkers terecht. Zij helpen met problemen of ruzies oplossen en spreken jongens ook aan als er onderlinge spanningen zijn. Daarnaast is er een bepaalde hiërarchie onder de jongens, waarbij de oudere jongens de jongere jongens helpen en op hen letten.

Een groot deel van de jongens is tevreden met hoe het nu gaat in het buurthuis, maar enkele hebben nog tips. Ondanks het taboe, vindt een aantal jongens het wenselijk als er vaker gesproken wordt over intieme relaties of dat ze hier voorlichting over krijgen. Daarnaast willen ze nog meer diversiteit in het buurthuis, door familie eens mee te nemen, te mengen met andere buurthuizen, mensen met een beperking bij het buurthuis te betrekken en meer te leren over de verschillende culturen. Ook is de sociale veiligheid bij enkele jongens een thema. Zij willen dat men liever is voor elkaar, er minder straattaal gebruikt wordt en dat er gesproken wordt over discriminatie en racisme.

“Ja, ze kunnen wel vaker met ons praten over <intimiteit en relaties>. Er wordt al veel onder elkaar gesproken onder de jongeren.”

Zelfstandigheid

In het buurthuis is er veel aandacht voor de ontwikkeling van de jongens naar zelfstandigheid. Er wordt zowel aandacht besteed aan hoe hun leven er in de toekomst uit kan zien, als aan het aanleren van praktische vaardigheden om daar ook te komen.

De studenten vroegen aan de jongens hoe zij hun toekomst voor zich zien. Een aantal noemde daarbij hun toekomstige carrière, zoals boekhouder worden of een beroemde rapper. Een andere groep keek naar wat zij willen bereiken, zoals het behalen van een diploma, het kopen van een auto of rijk worden. Ook is er een groep die in de toekomst graag een gezin wil.

“Ik zou gewoon kickbokser willen zijn. En zo niet, dan wil ik gewoon mijn MBO-niveau vier diploma halen, gewoon eigen aannemersbedrijf met mijn vader, want hij is een tegelzetter, dat hij gewoon die tegelwerkzaamheden gaat doen en ik meer elektra en loodgieters.”

Het buurthuis draagt op drie manieren bij aan het behalen van deze toekomstbeelden. Ten eerste zijn onderwijs en werk volgens de jongens belangrijke onderwerpen binnen het buurthuis. Jongerenwerkers praten vaak met jongens over het belang van onderwijs en werk voor een goede toekomst. Voor jongens die nog naar school gaan, bieden ze in het buurthuis huiswerkbegeleiding aan. Daar maken veel jongens dankbaar gebruik van. Jongens vinden het fijn dat ze de tijd en rust hebben om hun huiswerk te maken en daarbij begeleiding krijgen van iemand aan wie ze hun vragen kunnen stellen. Daarnaast vinden jongens een stageplek of werk via het buurthuis. Jongerenwerkers hebben een netwerk van organisaties waar zij jongeren aan kunnen koppelen. Ook wisselen jongens onderling kennis en ervaring uit:



"Jongeren onder elkaar, die misschien niet altijd de beste vrienden zijn: 'ja, waar werk jij?', 'die werkt daar ook'. 'Kan ik daar ook werken?' Dat gaat heel snel."

Ten tweede leren jongens in het buurthuis praktische zelfstandigheidsvaardigheden. De jongens geven aan dat ze bij het buurthuis leren schoonmaken, koken en omgaan met geld. Soms leren ze dit door een workshop die aangeboden wordt, maar meestal omdat de jongens betrokken worden in de dagelijkse gang van zaken in het buurthuis. Zo hoort het schoon en opgeruimd houden van het buurthuis en de omgeving erbij. Daarnaast worden jongens ook geholpen met alles wat zij moeten regelen als zij 18 worden, zoals studiefinanciering aanvragen, een zorgverzekering afsluiten en inschrijving bij woningnet.

"Ja, soms bijvoorbeeld wordt het hier natuurlijk ook wel vies. Dan geeft <jongerenwerker> ons de opdracht om het schoon te maken, bijvoorbeeld als de WC vies is, als prullenbak vol is, de afwas."

Ten derde draagt het buurthuis uit dat het belangrijk is om op het goede pad te blijven. Dit betekent vooral dat de jongens geen verdovende middelen gebruiken, niet in aanraking komen met de politie en zich aan de regels houden. In het buurthuis is het verboden om alcohol, drugs of tabak mee te nemen. Jongeren krijgen ook voorlichting over de gevaren van verdovende middelen en worden door jongerenwerkers aangesproken als ze bijvoorbeeld roken of 'snus' (zuigtabak) gebruiken. Volgens de jongens is ander drugsgebruik geen probleem onder de jongeren van het buurthuis. Daarentegen is de helft van de jongens weleens in aanraking gekomen met de politie. Om dit in de toekomst te voorkomen, heeft het buurthuis een goede band met de wijkagent. Deze komt regelmatig langs om met de jongens en jongerenwerkers te praten. Ook benadrukken de jongerenwerkers volgens de jongens het belang van je aan de regels houden. De jongens willen niet meer met de politie te maken te krijgen. Als dit toch gebeurt, hebben zij in het buurthuis geleerd rustig en respectvol te blijven in de omgang met politie en andere autoriteiten.

"Bij oud en nieuw is het best wel onrustig. De politie kwam vorig jaar gewoon een week voor oud en nieuw, gewoon een beetje praten met ons, 'jongens houd het rustig met oud en nieuw! We weten, jullie willen een beetje dit en dat, kattenkwaad, begrijpen we, maar probeer gewoon dingen normaal af te steken en maak er niet een bom van. Of ga geen auto's vernielen dit en dat'. Ja, en dat was gewoon, zeg maar de wijkagent van politiebureau."

De meeste jongens zijn tevreden met de ondersteuning van het buurthuis op het gebied van zelfstandigheid. Ze zijn blij met de huiswerkbegeleiding, workshops en het contact met de wijkagent. Ook staan de jongerenwerkers altijd klaar voor ze als ze problemen hebben of ergens hulp bij kunnen gebruiken. Desondanks is zelfstandigheid wel een belangrijk thema waar een aantal jongens meer hulp bij wil krijgen. Zij kijken op tegen zelfstandig wonen of 18 jaar worden. Ze willen beter leren omgaan met geld en wat je allemaal moet regelen bij instanties. Ook gaven ze het advies om het eerder met jongens te hebben over de woningcrisis, zodat dit niet als verassing komt. Ten slotte wil een aantal jongens nog beter leren omgaan met de politie.

"Ja, gewoon dat mensen al vroeg duidelijk maken van: oké, zo zit het met woningen. Want als ik wist, dan had ik echt al zeven, acht jaar geleden ingeschreven bij Woonnet."



Begeleiding

Als we overkoepelend kijken naar de begeleiding vanuit het buurthuis die de jongeren ervaren bij het vergroten van hun competenties , dan zijn er zes belangrijke pijlers. De eerste is de benaderbaarheid en behulpzaamheid van de jongerenwerkers. Zij zijn de spin in het web van het buurthuis. Zij spreken jongens aan, geven advies en jongens kunnen bij hen terecht met vragen of problemen. Ze benaderen de jongens vanuit een bepaalde gelijkwaardigheid, als een soort grote broer, maar tegelijkertijd vanuit een zekere autoriteitspositie. Er lijkt een passend niveau van afstand-nabijheid in de relatie te zijn.

"Als <jongerenwerkers> zien dat jullie niet met elkaar praten of zo, want ze weten ongeveer wie vrienden zijn, dan merken ze het al."

De tweede pijler is dat het buurthuis een tweede thuis is voor de jongeren. Zij brengen hier hun vrije tijd door, onderhouden sociale contacten en ondernemen er leuke dingen. Ook leren ze belangrijke sociale- en zelfstandigheidsvaardigheden in een natuurlijke en huiselijke setting, zoals het schoonhouden van het buurthuis en het oplossen van onderlinge conflicten.

De derde pijler van de ondersteuning van het buurthuis is de huiswerkbegeleiding. Dit wordt veelvuldig gebruikt door jongens om in rust en met hulp hun huiswerk te maken.

"Als ik gewoon een onvoldoende sta voor een vak, dan probeer ik gewoon te komen <naar huiswerkbegeleiding> en te kijken van, kunnen ze mij helpen."

De samenwerking met de wijkagent is een vierde onderdeel van de begeleiding. Deze samenwerking versoepelt het contact tussen jongeren, jongerenwerkers en wijkagent. Ook hopen ze hierdoor problemen in de wijk te kunnen voorkomen. De jongerenwerkers komen daarnaast op voor de jongeren bij de wijkagenten indien nodig.

Ten vijfde spelen de jongens onderling een belangrijke rol voor elkaar. Er is sprake van sociale controle binnen het buurthuis. De jongens kennen elkaar allemaal, een deel is ook bevriend met elkaar, en ze spreken elkaar aan op hun gedrag. Hiermee kan er een soort sneeuwbaleffect ontstaan, waarin de jongens bijdragen aan het vergroten van elkaars competenties. Daarbij dient wel opgemerkt te worden dat de sociale onveiligheid die sommigen ervaren deze pijler kan belemmeren.

De laatste pijler van het buurthuis die bijdraagt aan het vergroten van de competenties van jongeren zijn de workshops die het buurthuis organiseert. Er worden workshops of voorlichtingsmomenten georganiseerd rondom onder andere middelenmisbruik, sociale media, geld en koken. Het is wisselend hoeveel jongens naar deze workshops gaan. Waar een deel een bepaald onderwerp wel interessant vindt, geven andere jongens aan dat ze wel van een bepaalde workshop gehoord hadden, maar er niet heen gingen.

"Er was wel een keertje zo een workshop hier <over sociale media>, maar daar was ik niet bij."

4 Discussie



In dit onderzoek stond de vraag centraal in welke mate het aanbod van het buurthuis van Stichting MEION bijdraagt aan het vergroten van de competentiebeleving van jongeren. Studenten van De Haagse Hogeschool interviewden negentien jongens van het buurthuis om deze vraag te beantwoorden. De jongens zijn over het algemeen heel tevreden over het buurthuis. Zij zijn trouwe bezoekers en doen regelmatig mee aan de georganiseerde activiteiten. Door de grote betrokkenheid van de jongens en de inzet van de jongerenwerkers heeft het buurthuis een belangrijke rol in het vergroten van de competentiebeleving van de jongens.

De bijdrage van het buurthuis aan de competentiebeleving gaat op een drietal onderwerpen goed. Ten eerste op het gebied van de sociale vaardigheden en relaties met vrienden en familie. Het belang van goede banden met de familie en het vormen van hechte vriendschappen wordt benadrukt. Daarbij leren jongens vaardigheden om deze relaties ook te onderhouden. Aangezien er in deze levensfase een verschuiving plaats vindt van het zoeken van steun bij de ouders naar meer steun bij vrienden, is dit belangrijk bij het volbrengen van deze ontwikkelingstaken (Spanjaard & Slot, 2015). Daarbij is er aandacht voor risicofactoren zoals omgaan met verkeerde vrienden en op straat hangen, en voor beschermende factoren zoals goede voorbeelden in de sociale kring en het geloof. Een sterk netwerk draagt bij aan het welbevinden van jongeren. Daarbij speelt sociale steun uit het netwerk een belangrijke rol bij de maatschappelijke participatie van jongeren (Schenk, 2021).

Ten tweede draagt het buurthuis bij aan de zelfstandigheid en goede toekomst van de jongens. Er is veel aandacht voor het belang van onderwijs en werk en van op het goede pad blijven (geen middelen gebruiken en niet in aanraking komen met de politie). Daarnaast leren jongens praktische zelfstandigheidsvaardigheden, zoals schoonmaken, koken en dingen regelen bij de overheid. Twee belangrijke begeleidingsbronnen hierbij zijn de huiswerkbegeleiding en het contact met de wijkagent. Huiswerkbegeleiding kan bijdragen aan de onderwijskansen en kansengelijkheid van de jongens. Dit aanvullende onderwijs wordt minder vaak gebruikt door jongeren in achtstandsposities, omdat ouders niet de financiële middelen hebben om dit te betalen. Dit kan jongeren echter wel ondersteunen bij hun schoolsucces en daarmee bijdragen aan hun maatschappelijke kansen en participatie (Bisschop et al., 2019). Het contact met de wijkagent kan daarnaast bijdragen aan het vroegtijdig ondersteunen van jongeren en komt de veiligheid van de wijk ten goede (Horjus, 2016). De benadering van de wijkagent is daarbij belangrijk. Die dient een open en menselijke benadering te hebben, gericht op de persoonlijke ontwikkeling en belevingswereld van jongeren (De Wit et al., 2019). Ook in ander onderzoek ervaren jongeren het contact met de wijkagent door de persoonlijke interactie als positief (Ait Moha et al., 2012 in Sieckelinck & Kaulingfreks, 2022).

Het derde aspect dat een positieve bijdrage heeft aan de competentiebeleving van jongeren is dat het buurthuis een plek is om te ontspannen en hun vrije tijd door te brengen. Het fungeert als een tweede thuis, waar ze in een huiselijke setting activiteiten ondernemen en tijd met elkaar doorbrengen. Een setting waar alle jongens, ongeacht afkomst, welkom zijn. Door de ongedwongen sfeer maken jongerenwerkers makkelijk contact met de jongens. Dit stelt jongerenwerkers in staat om hun rol goed te vervullen: fungeren als rolmodel, het behartigen van de belangen van de jongens en hen individuele ondersteuning bieden (Valkestijn et al., 2015). Zij vergroten de maatschappelijke betrokkenheid van de jongens, wat bijdraagt aan burgerschapsvorming en de kansen verkleint dat zij maatschappelijk geïsoleerd raken en ondermijnend gedrag vertonen (Nordbruch & Sieckelinck, 2018 in Sieckelinck & Kaulingfreks 2022).

Naast de drie onderwerpen waarop de begeleiding van het buurthuis bijdraagt aan de competentiebeleving van jongeren, zijn er ook drie onderwerpen waarop de begeleiding versterkt kan worden. Ten eerste is er nu weinig aandacht voor relaties en intimiteit. Dit lijkt een taboe, dit ervaren sommige jongeren als gemis, mogelijk ook met het oog op toekomstige gezinsvorming. Het niet bespreken van relaties en intimiteit is een gemiste kans. De jongens zijn namelijk in een levensfase waarin veel hun eerste ervaringen met relaties en intimitiet opdoen (Maris et al., 2021). Bovendien zijn er ook allerlei risico's waar jongerenwerkers de jongens bij kunnen begeleiden. Zo lopen zij risico om seksueel grensoverschrijdend gedrag te ervaren of plegen (Maris et al., 2021), om een seksueel overdraagbare aandoening op te lopen (RIVM, 2023) en op een ongewenste zwangerschap (Jansen-van der Vliet, et al., 2023). Er is veel handelingsverlegenheid onder professionals om over relaties en intimiteit te praten. Bij het bespreken van dit onderwerp is het belangrijk dat de nadruk ligt op een gezonde seksuele ontwikkeling en het maken van goede keuzes hierin. Wanneer de nadruk op bescherming en beperking wordt gelegd, krijgen jongeren minder kansen om competenties op dit gebied te ontwikkelen (Maris et al., 2021). Er zijn een aantal beïnvloedbare factoren die de seksuele gezondheid kunnen bevorderen en risico's kunnen verminderen, namelijk: voldoende kennis over seksualiteit en relaties, positief zelf-

en lichaamsbeeld, goede communicatieve vaardigheden, anderen benaderen vanuit gelijkwaardigheid en respect, weerbaarheid tegen groepsdruk en risico's kunnen inschatten (Maris et al., 2014).

Het tweede onderwerp dat aanvullende aandacht verdient is de sociale veiligheid in het buurthuis. Een aantal jongens voelde zich onveilig in het buurthuis, omdat er gescholden en gepest werd. De jongerenwerkers proberen daar wel als buffer in te fungeren en zijn nadrukkelijk bezig met het aanleren van sociale normen en vaardigheden. Pesten is nooit helemaal te voorkomen (Franken, 2018), maar er zijn mogelijk meer dingen die jongerenwerkers kunnen doen om de sociale veiligheid te verbeteren. Er zijn geen specifieke interventies om pesten tegen te gaan op andere plekken dan scholen. Wat uit onderzoek op scholen wel bekend is, is dat alle mensen die met de jongeren in aanraking komen betrokken moeten worden bij de anti-pest beweging. Daarnaast dienen aanpassingen langdurig van aard te zijn, niet alleen een papieren werkelijkheid te zijn maar ook nageleefd te worden door de jongerenwerkers. Tot slot moet er iemand zijn die het voor de gepeste jongeren kan opnemen (Franken, 2018). Jongerenwerkers doen dit laatste al in het buurthuis, maar mogelijk kunnen ook de jongeren zelf hierbij betrokken worden. Een andere mogelijkheid is om met partners in te wijk te werken volgens de 'Positive Behavior Support'-methode. Dit is een methode om binnen een wijk met betrokken professionals en vrijwilligers positief gedrag van kinderen en jongeren te stimuleren vanuit gezamenlijke waarden. Door helder te maken wat er van jongeren verwacht wordt en gewenst gedrag te stimuleren, draagt dit bij aan gedragsverandering (PBS in de wijk, z.d.).

Ten slotte kan de begeleiding op het gebied van het meerderjarig worden verder versterkt worden. Hoewel we hiervoor aangaven dat de hulp rondom zelfstandigheid en een goede toekomst juist goed gaat, gaven de jongens aan dat het stukje rondom volwassen worden en alles wat daarbij komt kijken ook nog spanning en onzekerheid oproept. Het ging daarbij over alles wat je moet regelen wanneer je 18 wordt en ook dingen die daarna spelen, zoals hoe je uit huis kan gaan in de huidige woningmarkt en hoe je goed om gaat met geld. Dat dit belangrijke onderwerpen zijn, blijkt ook wel aan het stijgende aantal jongeren met schulden (BKR, 2020) en aan het aantal jongeren, één op de drie, dat zorgtoeslag laat liggen (Groen & Houtsma, 2021). Dit is een onderwerp dat jongerenwerkers nog vaker met jongeren kunnen bespreken, zodat eventuele problemen tijdig gesignaleerd kunnen worden en jongens zich tijdig bewust zijn van wat er op hen af komt als zij 18 worden.

Beperkingen van het onderzoek

Dit onderzoek kende een aantal beperkingen die mogelijk invloed hebben gehad op de resultaten. Ten eerste is het mogelijk dat vooral jongeren meededen aan het onderzoek die positief zijn over het buurthuis. Jongeren die dit niet zijn, kwamen waarschijnlijk niet vaker naar het buurthuis of waren niet bereid tot deelname. Hierdoor schetst het voorgaande mogelijk een te positief beeld van de ondersteuning van het buurthuis en zijn bepaalde kritische noten buiten beschouwing gebleven. Ten tweede hebben we in het buurthuis alleen jongens gesproken. Dit maakt dat we geen uitspraken kunnen doen over de bijdrage van het buurthuis aan de competentiebeleving van meiden en we geen verbeterpunten vanuit hen kunnen meegeven. Ten derde zijn de interviews door de studenten niet altijd in ideale omstandigheden afgenomen. De meeste interviews zijn afgenomen in een apart kantoortje, maar door ruimte en tijdgebrek zijn sommige interviews ook in algemene ruimtes van het buurthuis afgenomen. Hoewel de jongeren hier mee instemden, durfden zij misschien niet alles tegen de student te zeggen, omdat andere jongeren of jongerenwerkers voorbij konden lopen. Ten slotte is het een beperking dat de studenten geen volleerde interviewers zijn. Een deel van de interviews waren erg kort, omdat de studenten het lastig vonden om door te vragen. Dit was ook lastiger omdat een deel van de jongeren een lichtverstandelijke beperking heeft volgens de jongerenwerkers. In deze korte interviews ontbreekt het soms aan verdieping op de antwoorden.

Conclusie

We concluderen dat het buurthuis volgens de jongens een belangrijke bijdrage levert aan hun competentiebeleving. Met name op het gebied van hun sociale vaardigheden, zelfstandigheid en goede toekomst, en het doorbrengen van hun vrije tijd leren ze veel in het buurthuis. Daarbij zijn de jongerenwerkers de spin in het web, maar ook het contact met de wijkagent, de huiswerkbegeleiding, het contact tussen jongeren onderling en de workshops dragen hieraan bij. De bijdrage van het buurthuis aan de competentiebeleving van jongeren kan verder versterkt worden wanneer er meer aandacht komt voor relaties en intimiteit, de sociale veiligheid in het buurthuis en ondersteuning bij het meerderjarig worden. Door de betrokkenheid van de jongeren in het buurthuis en de sleutelrol van de jongerenwerkers, verwachten wij dat het buurthuis deze punten goed kan oppakken. Hiervoor doen wij een aantal aanbevelingen.

Aanbevelingen

- Blijf met jongeren in gesprek over het activiteitenaanbod, zowel het educatieve als ontspannende aanbod. Dit houdt hen betrokken en gemotiveerd om bij te dragen aan het buurthuis. Ook stelt dit de jongerenwerkers in staat om workshops goed aan te laten sluiten bij de jongeren, wat hopelijk hun participatie bij dit soort educatieve activiteiten vergroot.
- Praat vaker met jongeren over relaties en intimiteit. Zet daarbij in op het maken van goede en veilige keuzes, niet op het ontmoedigen van relaties en intimiteit. Stimuleer vaardigheden die seksuele gezondheid kunnen bevorderen en risico's kunnen verminderen, zoals hiervoor beschreven. Lees meer hierover in de Richtlijn Seksuele ontwikkeling.
- Bevorder de sociale veiligheid in het buurthuis. Hierbij is het belangrijk dat jongerenwerkers het goede voorbeeld geven, goed gedrag stimuleren, jongeren in bescherming nemen, duidelijk uitdragen wat de normen en waarden in het buurthuis zijn en jongens hier zelf ook bij betrekken. Maak bijvoorbeeld duidelijk dat straattaal en discriminatie niet toegestaan zijn in het buurthuis en verbind indien nodig consequenties eraan als dit wel gebeurt. Mogelijk kan via 'Positive Behavior Support in de wijk' de aanpak van het buurthuis verbreed worden naar andere partners in de wijk zoals scholen.
- Stimuleer nog meer diversiteit in het buurthuis. Er is al veel diversiteit en uitwisseling tussen culturen, maar jongens geven aan dat dit nog meer kan. Zo willen zij familie af en toe meenemen, mengen met andere buurthuizen, mensen met een beperking bij het buurthuis betrekken en meer leren over de verschillende culturen.
- Begeleid jongeren nog intensiever bij het meerderjarig worden. Start dit gesprek ook al ruim voordat ze 18 jaar worden, zodat zij hier goed op voorbereid worden. Help hen in ieder geval met leren omgaan met geld, het afsluiten van een zorgverzekering, aanvragen van zorgtoeslag en studiefinanciering en het inschrijven voor een woning. Online zijn verschillende lijstjes te vinden, zoals via de Rijksoverheid en 18ennu.nl.
- Blijf, samen met de wijkagent, met jongeren in gesprek over op het goede pad blijven en hen vaardigheden aanleren hoe zij met autoriteitsfiguren om dienen te gaan. Ook hierin kunnen elementen van de 'positive behavior support' gebruikt worden.

Literatuur

BKR (2019). Schulden monitor 2019. Stichting BKR.

Braun, V., & Clarke, V. (2019). Reflecting on reflexive thematic analysis. Qualitative Research in Sport, Exercise and Health, 11, 589-597. doi.org/10.1080/2159676X.2019.1628806

CINOP Advies, Etil, Kohnstamm Instituut, Maastricht University (z.d.) Laaggeletterdheid in Den Haag. Geraadpleegd op 23-10-2023 via https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/5350974/1/

de Wit, N., de Jong, J. D., & Mulder, E. (2019). Gewoon normaal. Het belang van professionele eigenheid in de bejegening van risicojongeren.

Franken, A. (2018). Aanpak pesten. Wat werkt? Nederlands Jeugdinstituut.

Gemeente Den Haag (2021). Versterken en Verbinden: Beleidsplan Professioneel Welzijnswerk 2021 – 2024. Gemeente Den Haag.

Groen, A., & Houtsma, N. (2021). Nibud mbo-onderzoek 2021. Onderzoek naar de geldzaken van mbo-studenten. Nibud.

Horjus, B. (2016). De vreedzame wijk: verwachtingen en resultaten. Uitgeverij SWP.

Jansen-van der Vliet, M., Prusak, A., Roordink, E., Suijkerbuijk, A., & Verweij, A. (2023). Monitor onbedoelde (tiener)zwangerschappen. Cijferoverzicht 2022. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Bilthoven.

Maris, S., Vink, R., Deurloo, J. Oud, B., de Lijster-van Kampen, G., & Kuyper, A. (2021). Richtlijn Seksuele ontwikkeling. Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming.

Maris, S., Vlugt, I. van der, Deurloo, J., & Lanting, C. (2014). JGZ-Richtlijn Seksuele ontwikkeling 0-19 jaar. NCJ (Rutgers/TNO).

PBS in de wijk (z.d.). Geraadpleegd op 22-4-2024 via https://www.pbsindewijk.nl/.

PI-research (2006). Competentielijsten.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid (2023). Seksueel overdraagbare aandoeningen in beeld: Thermometer seksuele gezondheid.

Schenk, L. (2021). Social networks of at-risk youth. Social support from bonding and bridging relationships. Erasmus Universiteit Rotterdam.

Sieckelinck, S. (2022). Professioneel jongerenwerk: een love tori. Universiteit van Amsterdam.

Sieckelinck, S., & Kaulingfreks, F. (2022). Speelruimte voor identiteit: Samenwerken aan veerkrachtige identiteitsvorming van jongeren. Amsterdam University Press.

Sonneveld, J. J. J. (2022). Growth opportunities in professional youth work.: contribution of a multi-methodic approach on the personal development and social participation of socially vulnerable youngsters. Hogeschool van Amsterdam.

Sonneveld, J., Metz, J., & Manders, W. (2019). De preventieve kracht van het jongerenwerk: bijdrage aan de transformatiedoelen van de Jeugdwet. Hogeschool van Amsterdam.

Spanjaard, H.J.M., & Slot, N.W. (2015). Tijden veranderen, ontwikkelingstaken ook. Een 'update' van het competentiemodel. Kind en Adolescent Praktijk, 3, 14-21.

Valkestijn, M., Bakker, P. P., Hilverdink, P., & Metz, J. (2015). Jongerenwerk in beeld. Nederlands Jeugdinstituut.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (z.d.). Waar staat je gemeente. Geraadpleegd op 23-10-2023 via www.waarstaatjegemeente.nl

Bijlage A: Interviewleidraad

Interviewvragen

0. Algemeen

Ik wil beginnen met een paar algemene vragen over de activiteiten die door 'Ons Pandje' worden georganiseerd:

- Maar eerst, hoe oud ben je?
- Hoe ben je bij het 'Ons Pandje' terecht gekomen?
- Hoe vaak ga je naar 'Ons Pandje'?
- Welke activiteiten neem je deel aan?
- Hoe tevreden ben je over de activiteiten die georganiseerd worden bij 'Ons Pandje'?

Dan wil ik nu de overstap maken naar de hoofdvragen van dit interview. Ik heb 10 verschillende onderwerpen waar ik vragen over heb. Per onderwerp wil ik weten 1) wat jouw situatie nu is en 2) hoe de activiteiten van 'Ons Pandje' jou helpen op dit gebied. Ik heb daarna nog een paar afsluitende vragen. Ik zet nu een **alarm voor 25 minuten**, als deze afgaat kijken we even samen bij welk onderwerp we zitten en of je ze nog allemaal af wil maken of dat je door wil gaan naar de afsluitende vragen.

1. Onderwijs en/of werk

Het eerste onderwerp is onderwijs en werk.

- Wat doe jij nu op het gebied van school en werk?
    - Vraag door: Zit je op de middelbare school? Heb je al een diploma of een startkwalificatie? Wat is de reden dat je 'x' (niet) doet?
- Wat leer je bij 'Ons Pandje' over hoe je omgaat met school/werk?
- Wat kan 'Ons Pandje' (nog meer) doen, om jou te helpen bij school/werk?

2. Eigen woon- en leefsituatie

Het tweede onderwerp waar ik vragen over heb is je woon- en leefsituatie.

- Wat is jouw huidige woonsituatie?
- Wat leer je bij 'Ons Pandje' over het onderhouden van je woonsituatie? Bijvoorbeeld met dingen als omgaan met geld en het huishouden.
- Wat kan 'Ons Pandje' (nog meer) doen, om jou te helpen bij het onderhouden van je eigen woonsituatie?

3. Het gezin/familie

Dan kunnen we nu naar het derde onderwerp: jouw gezin en familie.

- Hoe zijn de relaties met je familie? (let op, relatie kan per familielid verschillen)
- Wat leer je bij 'Ons Pandje' op het gebied van relaties met jouw familieleden?
- Wat kan 'Ons Pandje' (nog meer) doen, om jou te helpen bij relaties met jouw familieleden?

4. Vriendschappen

Het vierde onderwerp van dit interview is vriendschappen.

- Hoe ziet jouw vriendenkring eruit?
- Wat leer je bij 'Ons Pandje' op het gebied van het onderhouden van vriendschappen?
- Wat kan 'Ons Pandje' (nog meer) doen, om jou te helpen bij het onderhouden van vriendschappen?

5. Sociale media en internet

Dan kunnen we het nu hebben over sociale media en internet, het vijfde onderwerp van dit interview.

- Hoe vaak maak je gebruik van sociale media en internet?
    - Deel je informatie met anderen online? Op welke manier? Hoe bepaal je welke berichten of informatie je deelt met anderen?
- Wat leer je bij 'Ons Pandje' op het gebied van sociale media en internet?
- Wat kan 'Ons Pandje' (nog meer) doen om jou te helpen bij sociale media en internet gebruik?

6. Intimiteit en relaties

Het zesde onderwerp van dit interview is intimiteit en relaties. Ik wil hierbij nog een keer aangeven dat je geen antwoord hoeft te geven als je dat niet wil. *(zorg dat je zelf geen ongemak uitstraalt bij dit onderwerp!)*

- Wat leer je bij 'Ons Pandje' op het gebied van intimiteit en relaties?
- Wat kan 'Ons Pandje' (nog meer) doen om jou te helpen bij intimiteit en relaties?

7. Vrije tijd

Vrije tijd is het volgende onderwerp.

- Wat doe jij in je vrije tijd?
    - Vraag door: Heb je hobby's? Doe je aan sport? Wat doe je als je alleen bent?
- Wat leer je bij 'Ons Pandje' over het invullen van jouw vrije tijd?
- Wat kan 'Ons Pandje' (nog meer) doen, om jou te helpen bij jouw vrije tijd?

8. Gezondheid en uiterlijk

We schieten al aardig op, we zijn nu bij het achtste onderwerp: gezondheid en uiterlijk.

- Het volgende onderwerp is gezondheid, uiterlijke verzorging en omgaan met drugs en alcohol.

- Wat leer je bij 'Ons Pandje' op dit gebied?
- Wat kan 'Ons Pandje' (nog meer) doen, om jou te helpen bij jouw gezondheid, uiterlijke verzorging en omgang met drugs en alcohol?

9. Omgaan met autoriteiten en instanties

Het een na laatste onderwerp is omgaan met autoriteiten en instanties.

- Met welke autoriteiten en instanties heb jij te maken gehad het afgelopen jaar? Autoriteiten zijn bijvoorbeeld: belasting, werk, ziekenhuis, banken, gemeente, politie en hulpverlening.
- Wat leer je bij 'Ons Pandje' over omgaan met autoriteiten en instanties?
- Wat kan 'Ons Pandje' (nog meer) doen, om jou te helpen bij het omgaan met autoriteiten instanties?

10. Omgaan met culturele verschillen

Dan zijn we bij het laatste onderwerp aangekomen, namelijk omgaan met culturele verschillen.

- Kom je culturele verschillen tegen in je dagelijks leven?
    - Vraag door: Hoe ga je daarmee om?
- Wat leer je bij 'Ons Pandje' over het omgaan met culturele verschillen?
- Wat kan 'Ons Pandje' (nog meer) doen, om jou te helpen bij het omgaan met culturele verschillen?

0. Afsluiting

We zijn nu door alle onderwerpen heen. Dan heb ik nu nog een aantal afsluitende vragen.

- Als je kijkt naar de activiteiten die aangeboden worden op 'Ons Pandje', wat zijn de belangrijkste dingen die je daar hebt geleerd?
- Welke tips heb je voor 'Ons Pandje' ? Hoe zouden ze het beter kunnen doen?
- Hoe zie jij jouw toekomst voor je? Wat zijn jouw dromen en wensen?

- Dat waren mijn vragen, maar misschien zijn er nog wel dingen die je nog niet hebt genoemd die wel belangrijk zijn om nog te zeggen?
- Dankjewel voor al jouw antwoorden. Dan zet ik nu de **opname uit**.
- Ik heb heel veel van jou geleerd vandaag en ik weet zeker dat 'Ons Pandje' hier ook van kan leren.
- Ik ben nog wel even benieuwd hoe je het interview vond? Zijn er nog dingen die wij kunnen verbeteren?
- Ik ga het interview nu uittypen en na controle van de hoofdonderzoeker wordt de opname verwijderd. Op **1 februari** om 19:00 hebben we hier op Ons Pandje een terugkoppeling voor alle jongeren over het onderzoek. Leuk als je hierbij kan zijn. Daarnaast komt er over iets meer dan een half een onderzoeksrapport. Als je het rapport wil krijgen, dan noteer ik jouw emailadres.

Juni 2024
© 2024 De Haagse Hogeschool

De Haagse Hogeschool
Johanna Westerdijkplein 75
2521 EH Den Haag
dehaagsehogeschool.nl
kennisnetwerkjeugdhaaglanden.nl

Auteurs
Anne Steenbakkers
Barbera Voskuil
Rob Gilsing

Uitgever
De Haagse Hogeschool

Foto omslag
Shutterstock

Vormgeving
Gabriëlle Thijsen

ISBN: 9789083447407